Työhyvinvoinnin, osatyökykyisyyden ja nuorten syrjäytymisen mittarit

Johanna Laiho-Kauranne
Anna Pärnänen
Tilastokeskus

Tilastokeskus

Tilastokeskuksen tuottamat mittarit

- Työhyvinvoinnin/ työn laadun mittaamisesta useita eri kansainvälisiä mittaristoja
  - OECD Job quality index
  - ILO Decent work
  - UNECE Measurement of quality of employment
  - Eurofound Job quality framework
- Tilastokeskus toiminut suunnannäyttäjänä työelämän laadun mittaamisessa
  - Osallistuttu tiivistii kansanväliseen yhteistyöhön mm. UNECEn mittariston osalta ja Eurofoundin Euroopan työolotutkimuksen lomakesuunnittelussa
- Suomessa pitkä kokemus työolojen tutkimisesta
  - Työolotutkimus kuvaa kattavasti työelämän muutosta sen eri osa-alueilla
  - Tietosisältöä on suunniteltu yhteistyössä tiedonkäyttäjien ja työelämän tutkijoiden kanssa ja sitä muokattu työelämän muutoksen tahdissa
  - Vuoden 2018 Työolotutkimuksen teemana työn digitalisaatio
  - Työolotutkimusta on tuotettu noin 5 vuoden välein

Työolojen mittaamisen viisi keskeistä osa-aluetta

Kehittymis- ja vaikutusmahdollisuudet

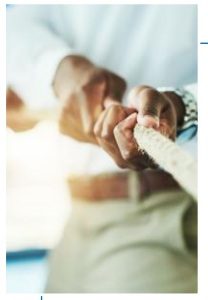

Sosiaalinen ympäristö

Työajan joustavuus

Fyysinen ympäristö

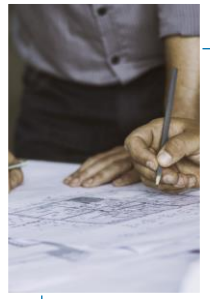

Työn intensiivisyys

Myönteisiä kehityspiirteitä työelämässä

- Sosiaaliset suhteet, vuorovaikutus, työilmapiiri
- Työpaikkojen monimuotoisuus: ikääntyvät, ulkomaalaistaustaiset, suhtautuminen perhevapaisiin
- Työn imu kasvussa, työtyytyväisyys, ansiotyön arvostus
- Naisten kasvanut työorientaatio
- Joustoa työajoissa ja paikoissa
- Sukupuolten tasa-arvo näyttää edistyneen
  - Viitteitä sukupuolten mukaisen ammatillisen segregaation lieventymisestä

Kielteisiä kehityspiirteitä työelämässä

- Kiireen kasvu erityisesti naisilla ja kuntasektorilla
  - Liian kiire kehittymiseen, aloitteiden tekoon, ideoiden soveltamiseen ja työn tekemiseen kunnolla
- Psyykkiset oireet, jaksamisongelmat kasvussa
  - Pelko työuupumuksesta kasvaa
- Nuorten aikuisten oireilu
  - Erityisesti nuorilla naisilla jaksamisvaikeuksia
  - Keskittymis- ja muistivaikeudet yleisimpiä nuorissa ikäryhmissä
  - Fyysinen oireilu yhtä yleistä nuorilla kuin vanhemmilla palkansaajilla
- Kehittymismahdollisuuksissa kasvu pysähtynyt
- Väkivalta tai sen uhka työssä edelleen kasvussa

Yleisiä huomioita työelämän muutoksista

- Digitalisaatio on läpäissyt työelämän
  → vaikutukset ja mahdollisuudet jakautuvat epätasaisesti
- Työn ajat ja paikat moninaistuvat edelleen
- Sukupuolten tasa-arvo: ristiriitaa kehityksessä?
- Kiire ja kuormitus kasvavat ⇔ yhteishenki ja tuki paranevat vai polarisoituvatko työpaikat?
- Työn henkinen kuormitus luo haasteita työsuojelulle
  - Aivoergonomia, työajan hallinta työsuojelun uusia haasteita

Mies- ja naispalkansaajien osuudet viidessä eri työprofiilissa

Mittariehdotus: Hyvien ja suorittavien kelpo töiden osuus kaikista töistä

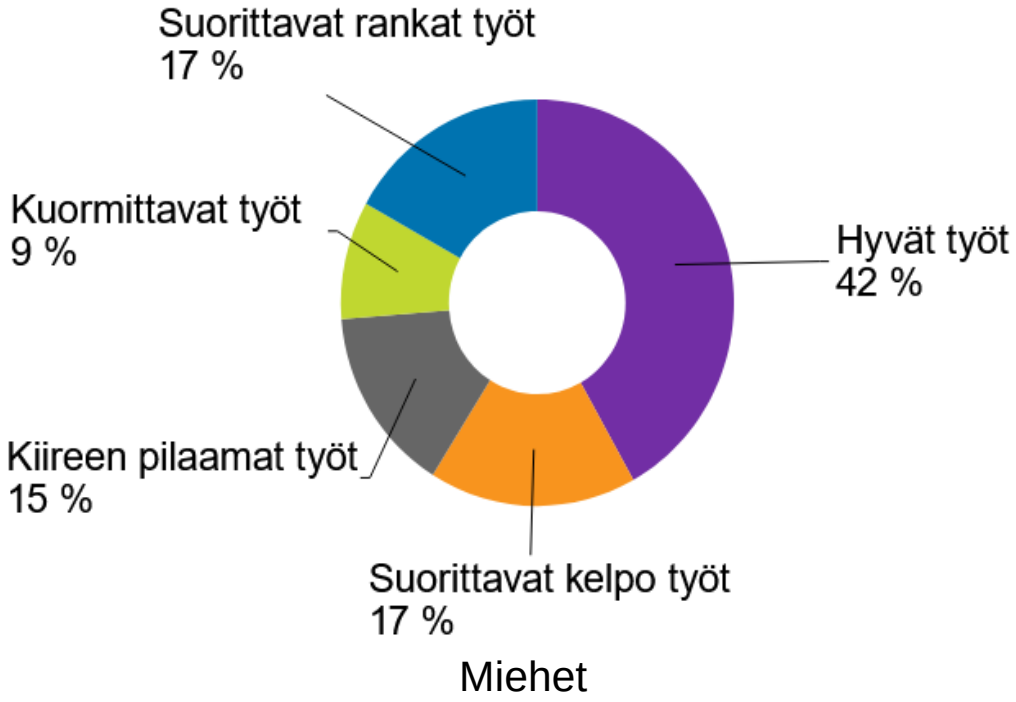

Miehet

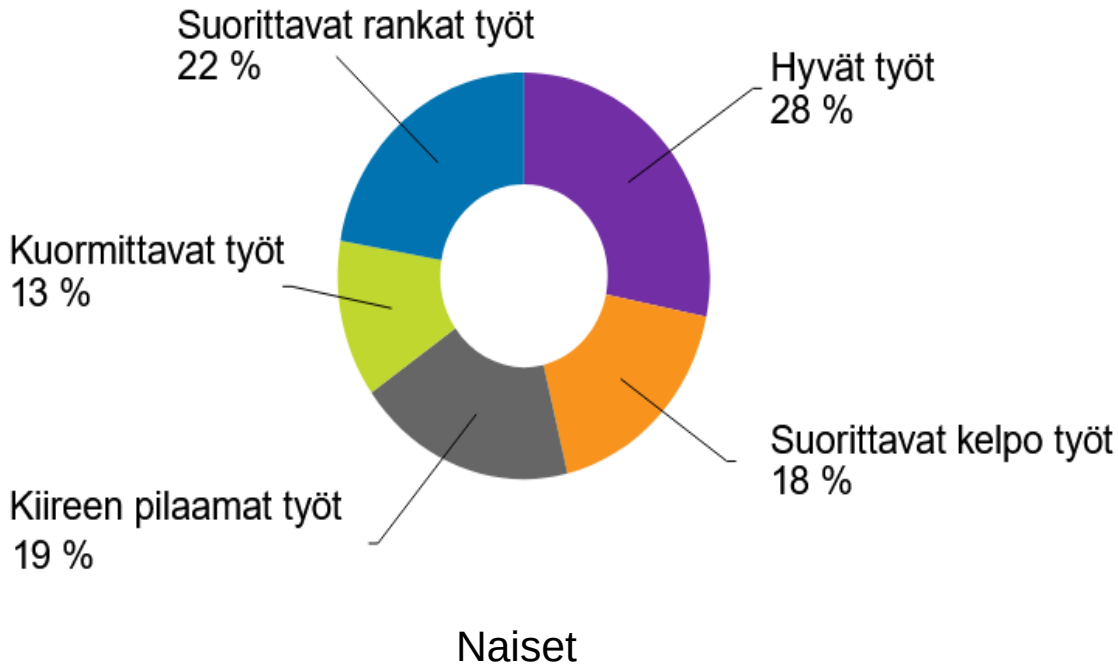

Naiset

Tilastokeskus

Osatyökykyisyys

- Tärkeää tutkia tarkemmin työllisyyden näkökulmasta
- Tällä hetkellä ei aivan ajantasaista tietoa osatyökykyisyyden yleisyydestä tai työkykykokeilun piirissä olevista ja niiden kautta työllistyneistä
- Vuonna 2011 noin 600 000 koki, että jokin terveysongelma rajoittaa tavalla tai toisella ansiotyöhön osallistumista tai työnsaantimahdollisuuksia
  - Noin puolet tästä joukosta kävi työssä → osatyökykyisten työllisyysaste 51 prosenttia
- TE-toimistojen mukaan vuonna 2020 oli noin 30 00 osatyökykyistä työnhakijaa
- Osatyökyvyttömyyseläkkeen saajia oli Eläketurvakeskuksen mukaan noin 23 000
- Tilastointia tulisi kehittää yhteistyössä eri tiedon tuottajien kanssa varmistaen seurantaa tukevaa ajallisen seurantatiedon tietopohjan vahvistumista

Nuorten syrjäytyminen

- Tilastokeskuksen tuottamat nuorten syrjäytymisen mittarit keskittyvät työhön ja koulutukseen osallistumisen mittaamiseen
- Tärkein nuorten syrjäytymisen mittari on **NEET-aste** (Not in Employment, Education or Training) mittaa niiden nuorten osuutta, jotka eivät osallistu työhön tai koulutukseen
- **Koulupudokkaat:** Ilman peruskoulun jälkeistä todistusta jäi vuonna 2019 noin 350 nuorta, mikä on 0,59 prosenttia 9.-luokkalaisten kevätlukukauden määrään verrattuna
- Nuorten, 18-vuotta täyttäneiden osuus, jotka **eivät peruskoulun jälkeen jatka suoraan toiselle asteelle** oli 5,8 prosenttia vuonna 2019

Niiden nuorten osuus, jotka eivät ole koulutuksessa eivätkä työssä eri EU-maissa vuonna 2020, 15–19-vuotiaat. Lähde: Eurostat

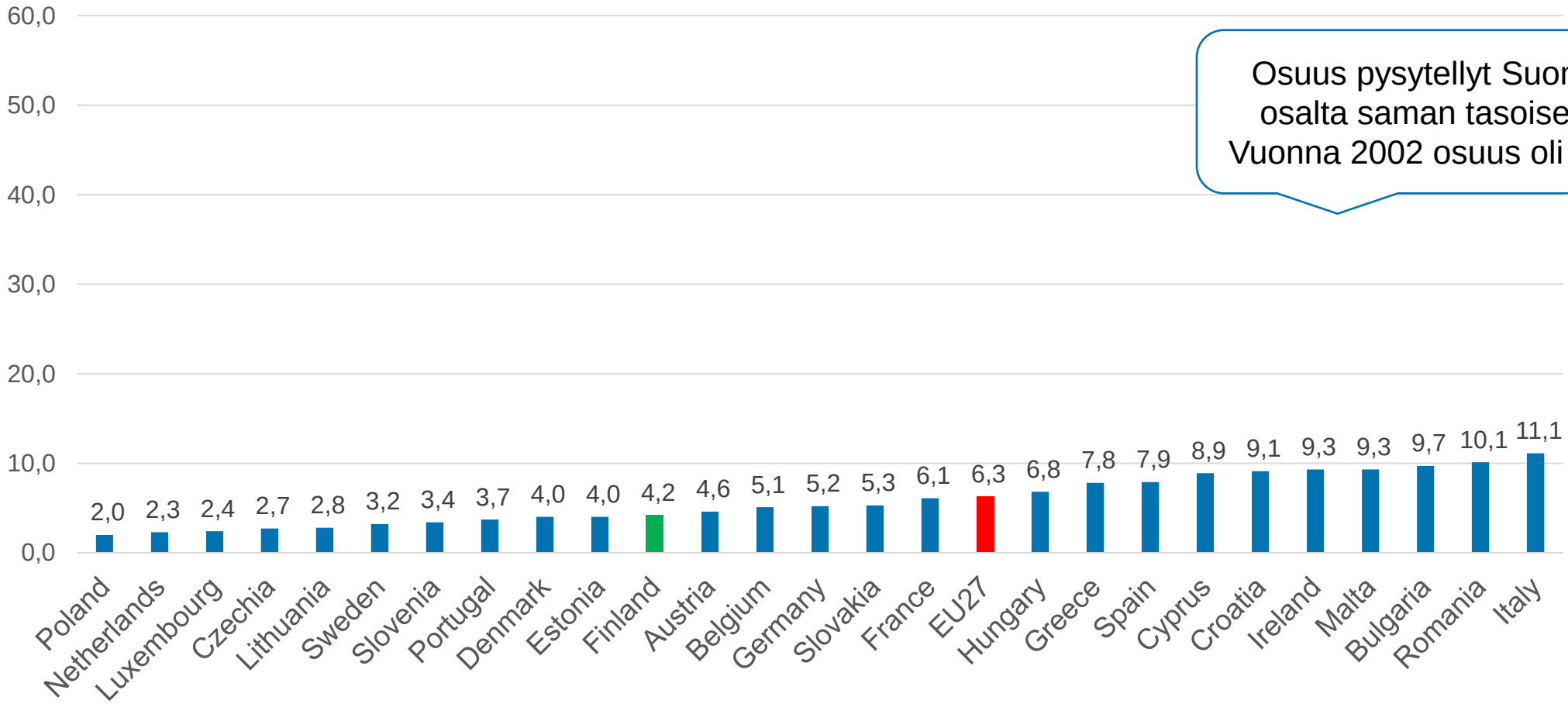

Osuus pysytellyt Suomen osalta saman tasoisena. Vuonna 2002 osuus oli 4,9%

Tilastokeskus

Lähteet

- Hanna Sutela (2021) Tilastot ja tarina suomalaisista työoloista – paranemista vai eriytymistä? Teoksessa Tiina Helin Laura Heiskanen Paul Jonker-Hoffrén (toim.): Työelämän tutkimuspäivät 2020 Työelämän uusi normaali? Työelämän tutkimuspäivien konferenssijulkaisuja 8/2021
- Jere Immonen & Hanna Sutela (2020) Työoloprofiilit paljastavat jakautumisen: miehet selvästi yleisemmin ”hyvissä töissä” kuin naiset. Tieto & Trendit, Tilastokeskus
- Oivo T. & Kerätär R. (2018) Osatyökykyisten reitit työllisyyteen – etuudet, palvelut, tukitoimet. Selvityshenkilöiden raportti
- Mika Gissler ym. (2016) NEET-indikaattori kuvaa nuorten syrjäytymistä. Tieto & Trendit, Tilastokeskus
- Pertti Taskinen (2012) Osatyökykyisillä on työhaluja terveysongelmista huolimatta. Hyvinvointikatsaus 4/2012, Tilastokeskus

Kiitos

Työn imu sukupuolen mukaan, pitää täysin paikkansa, Työolotutkimus 2013 ja 2018

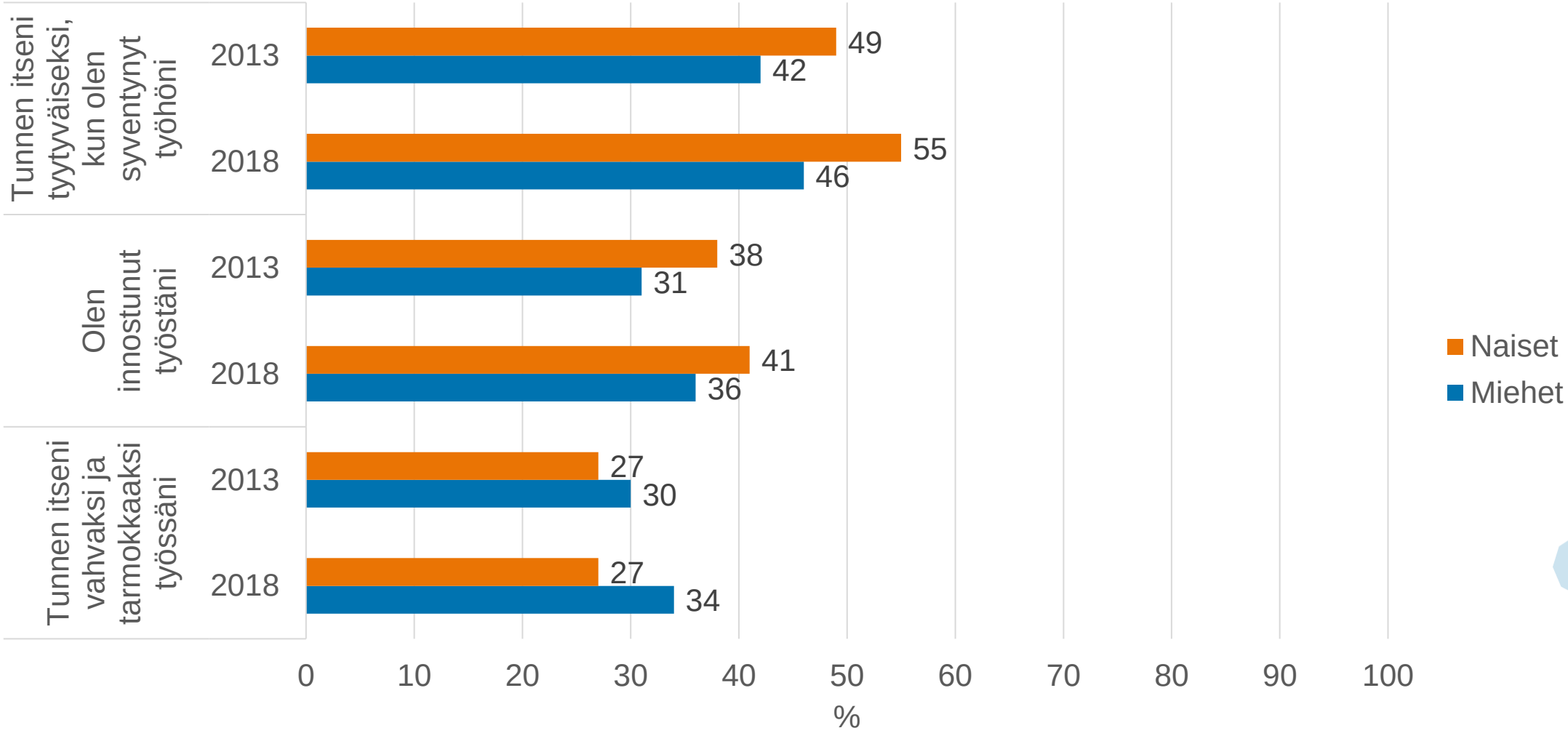

Tilastokeskus

Kiireen haittaavuus, %. Kiire haittaa erittäin tai melko paljon,

Työolotutkimukset 1977, 1984, 1990, 1997, 2003, 2008, 2013 ja 2018

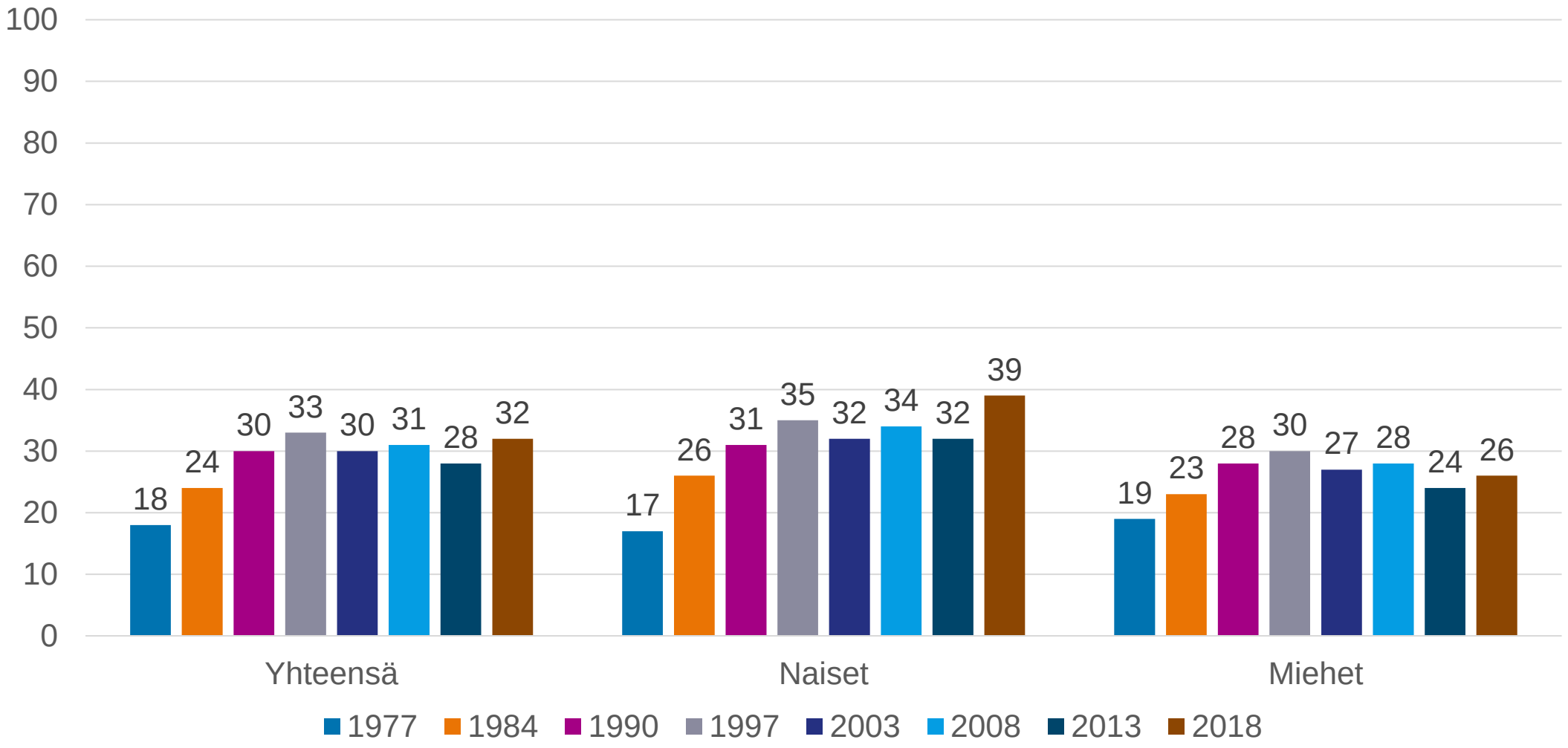

Tilastokeskus